Lieta Nr.A420284414
AA43-0538-16/16

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2016.gada 27.aprīlī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente L.Konošonoka,
tiesneses I.Amona un S.Gintere

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/ pieteikumu par Valsts policijas faktiskās rīcības, pielietojot roku un kāju dzelžus, atzīšanu par prettiesisku un morālā kaitējuma 7114,36 *euro* apmērā atlīdzinājumu, sakarā ar /pers. A/ apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2014.gada 9.decembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Konvojēšanas laikā 2013.gada 11., 14., 18., 25. un 28.februārī, 1., 15. un 23.martā, 4., 5., 12., 18. un 19.aprīlī pieteicējam /pers. A/ Valsts policijas amatpersonas pielietoja roku un kāju dzelžus.

Pieteicējs, uzskatot, ka roku un kāju dzelži pielietoti nepamatoti, šo rīcību apstrīdēja Valsts policijā, lūdzot arī piešķirt atlīdzinājumu par morālo kaitējumu 5000 latu (7114,36 *euro*) apmērā.

[2] Ar Valsts policijas priekšnieka 2014.gada 6.marta lēmumu Nr.63 noraidīts pieteicēja iesniegums par faktiskās rīcības atzīšanu par prettiesisku un morālā kaitējuma atlīdzinājumu.

Lēmumā norādīts, ka pieteicējs krimināllietā Nr.11331131510 atzīts par vainīgu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanā un sodīts ar mūža ieslodzījumu. Pamatojoties uz likuma „Par policiju" 3. un 13.pantu, Ministru kabineta 2011.gada 18.janvāra noteikumu Nr.55 „Noteikumi par speciālo līdzekļu veidiem un kārtību, kādā tos lieto policijas darbinieki un robežsargi" (turpmāk – noteikumi Nr.55) 19.punktu, Valsts policija secināja, ka šāda personas apsardzība un speciālo līdzekļu pielietošana ir objektīvi pamatota. Nav saskatāma acīmredzama nesamērība starp sabiedrības interešu aizsardzībai nepieciešamajiem pasākumiem un personas tiesību ierobežojumiem.

[3] /pers. A/ vērsās tiesā, lūdzot atzīt par prettiesisku Valsts policijas faktisko rīcību un piešķirt atlīdzinājumu par morālo kaitējumu.

Pieteikums un tā papildinājumi pamatoti ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[3.1] 2013.gada 8.februārī pēc pirmās instances tiesas nolēmuma pasludināšanas Valsts policijas amatpersonas tiesas zālē pieteicējam piemēroja speciālos līdzekļus – roku un kāju dzelžus – un konvojēja pieteicēju uz īslaicīgās aizturēšanas vietu. Turpmāk etapēšanas laikā pret pieteicēju Valsts policijas amatpersonas ik reizi piemēroja speciālos līdzekļus, tie netika noņemti visu etapēšanas laiku.

[3.2] Reizēs, kad pieteicēju etapēja no Daugavgrīvas cietuma uz Rīgas Centrālcietumu, Valsts policijas amatpersonas piemēroja pieteicējam speciālos līdzekļus, vēl atrodoties apskates (kratīšanas) telpā. Tādēļ pieteicējam 150 metru attālums līdz cietuma vārtiem bija jāveic ar roku un kāju dzelžiem, turklāt šis attālums bija jāmēro vairākas reizes, ņemot vērā, ka pieteicējam bija trīs somas. Ik reizi pieteicēju pavadīja vismaz piecas ar speciālajiem līdzekļiem un šaujamieročiem bruņotas Valsts policijas un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonas.

[3.3] Pieteicējs nav uzvedies agresīvu, nevienu nav apdraudējis, nav centies bēgt. Pieteicējs nav rupji pārkāpis iekšējās kārtības noteikumus, apdraudot kādu vai mēģinot bēgt no apcietinājuma.

[3.4] Valsts policijas amatpersonām, pārvietojot pieteicēju no Rēzeknes tiesas zāles, bija zināms, ka spriedums nav stājies likumīgā spēkā. Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonas Valsts policijai sniedza nepatiesu informāciju, ka pieteicējs ir notiesāts ar mūža ieslodzījumu, tādējādi ļaunprātīgi pakļāva pieteicēju necilvēcīgiem apstākļiem, ciešanām, baiļu sajūtai un pazemojumam.

[3.5] Valsts policijas amatpersonas visās pieteikumā minētajās konvojēšanas reizēs nereaģēja uz lūgumiem izvest pieteicēju uz tualeti dabisko vajadzību nokārtošanai. Ņemot vērā pieteicēja vecumu un veselības stāvokli, Valsts policijas amatpersonas pakļāva pieteicēju necilvēcīgām ciešanām.

[3.6] Attiecībā pret pieteicēju ir pieļauta cilvēka cieņu pazemojoša attieksme. Pieteicēja tiesību aizskārums ir būtisks, tādēļ nosakāms maksimālais morālā kaitējuma atlīdzinājuma apmērs – 7114,36 *euro*.

[4] Paskaidrojumā tiesai Valsts policija pieteikumu neatzīst un paskaidro, ka ieslodzītās personas konvojēšana, pielietojot roku un kāju dzelžus, pati par sevi nenozīmē necilvēcīgu apiešanos vai personas cieņas un goda aizskaršanu. Konvojēšana (etapēšana), pielietojot speciālos līdzekļus, notika tikai nepieciešamības gadījumos. Roku un kāju dzelžu pielietošanas rezultātā pieteicējam nav radušies veselības traucējumi. Tādējādi pieteicējam netika radītas regulāras, ilgstošas un nepamatotas ciešanas, nav konstatējams būtisks pieteicēja cilvēktiesību aizskārums. Valsts policija ņēma vērā Ieslodzījuma vietu pārvaldes sniegto informāciju, ka konvojēšanas (etapēšanas) brīdī pieteicējs ir ar mūža ieslodzījumu notiesāta persona, kurai turklāt ir nosliece uz bēgšanu un kura ir jāizolē no citām konvojējamām (etapējamām) personām.

[5] Ar Administratīvās rajona tiesas 2014.gada 9.decembra spriedumu pieteikums noraidīts. Spriedumā norādīts turpmāk minētais.

[5.1] Tiesa atsaucās uz Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 95.pantā, Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk – Eiropas Cilvēktiesību konvencija) 3.pantā un Starptautiskā pakta par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām 7.pantā ietverto spīdzināšanas un pazemojošas izturēšanās aizliegumu. Tiesa norādīja, ka ieslodzījuma apstākļi nedrīkst pārsniegt ar ieslodzījuma faktu neizbēgami saistīto ciešanu slieksni, kas vērtējams atbilstoši konkrētās lietas faktiem.

[5.2] Tiesa konstatēja, ka pieteicējs ir pārsūdzējis Valsts policijas faktisko rīcību, pielietojot speciālos līdzekļus (roku un kāju dzelžus), un secināja, ka tiesai jāpārbauda, vai speciālo līdzekļu pielietošana pret pieteicēju ir bijusi attaisnota un objektīvi nepieciešama un vai pret pieteicēju nav bijusi pieļauta nežēlīga, necilvēcīga un pazemojoša attieksme etapēšanas laikā.

[5.3] Tiesa konstatēja, ka 2013.gada 8.martā (*acīmredzot domāts 8.februārī*) Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija, izskatot krimināllietu Nr.11331131510, nosprieda pieteicēju atzīt par vainīgu Krimināllikuma 118.panta 5.punktā, 153.panta trešajā daļā un 175.panta ceturtajā daļā paredzēto noziedzīgu nodarījumu izdarīšanā un sodīt ar mūža ieslodzījumu. Pieteicējs laikā no 2013.gada 11.februāra līdz 19.aprīlim 13 reizes tika pārvadāts starp Rēzeknes īslaicīgās aizturēšanas vietu, Daugavgrīvas cietumu, Rīgas Centrālcietumu un Jelgavas cietumu.

[5.4] Tiesa norādīja, ka vispārīgi speciālo līdzekļu pielietošanas kritēriji ir noteikti likuma „Par policiju" 13.panta pirmajā daļā, bet panta otrā daļa noteic, ka speciālo līdzekļu veidu un intensitāti nosaka konkrētās situācijas raksturs un personas individuālās iezīmes. Noteikumu Nr.55 2.3.apakšpunkts un 3.punkts ļauj policijas darbiniekam kā speciālo līdzekli lietot roku un kāju dzelžus, bet lēmumu par šā speciālā līdzekļa lietošanu pieņem iestādes vadītājs vai viņa pilnvarota amatpersona (9.punkts). 12.-18.punktā noteikta speciālo līdzekļu lietošanas kārtība un ilgums ar izņēmumu, kas noteikts 19.punktā attiecībā uz 2.3.apakšpunktā minēto speciālo līdzekli (roku un kāju dzelži) – šo speciālo līdzekli lieto, ja nepieciešams pārvietot ārpus ieslodzījuma vietas personu, kura notiesāta ar mūža ieslodzījumu. Roku un kāju dzelžus nenoņem visā personas pārvietošanas laikā.

[5.5] Tiesa pārbaudīja, vai konkrētajā gadījumā pastāvēja objektīvi apstākļi speciālā līdzekļa pielietošanai un vai policijas darbinieki ir vērtējuši pieteicēja personību, izdarīto darbību smagumu un kaitīgumu, sabiedrības interešu apdraudējumu un konkrētā līdzekļa pielietošanas samērīgumu.

[5.6] Tiesa atzina, ka Valsts policijas amatpersonas pamatoti ņēma vērā pieteicēja izdarīto noziegumu smagumu, kas pēc Krimināllikuma 7.panta noteikumiem klasificējami kā sevišķi smagi (izdarīta personas nolaupīšana organizētā grupā, slepkavība sevišķi pastiprinošos apstākļos un zādzība organizētā grupā), pieteicēja individuālās personības iezīmes (noslieci uz bēgšanu un pašnāvību). Šie apstākļi bija pamats uzskatīt, ka pieteicējs var nepakļauties, pretoties policijas darbiniekiem un bēgt, kā arī nodarīt kaitējumu sev un apkārtējiem cilvēkiem, kā arī pamats visstingrāko drošības pasākumu nodrošināšanai. Tiesa nesaskatīja nesamērību starp sabiedrības interešu aizsardzībai nepieciešamajiem pasākumiem un pret pieteicēju realizētajiem tiesību ierobežojumiem. Tiesa arī atsaucās uz Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2011.gada 20.janvāra spriedumu lietā „Kashavelov pret Bulgāriju". Tiesa secināja, ka roku un kāju dzelžu pielietošanai bija tiesisks pamats.

[5.7] Vērtējot pieteicēja argumentu par to, ka lēmumu par speciālā līdzekļa piemērošanu nav pieņēmusi tam pilnvarota amatpersona, tiesa nesaskatīja būtiskus procesuālus pārkāpumus.

[5.8] Tiesa konstatēja, ka pieteicējs pieteikumā un tiesas sēdē norādīja uz tādiem faktiskajiem apstākļiem pārvietošanas laikā, kādus nebija norādījis apstrīdēšanas iesniegumā, proti, ka nebija iespējams izmantot sanitāro mezglu un ka transportlīdzeklī nebija iespējams noturēties. Tiesa norādīja, ka iestāde, lemjot par jau notikušas faktiskās rīcības tiesiskumu, ņem vērā tos faktiskos apstākļus, kas pastāvēja lēmuma pieņemšanas brīdī, tas ir, uz kādiem sākotnēji norādījis pats pieteicējs. Tiesa uzskatīja, ka konkrētajā gadījumā paša pieteicēja pienākums, apstrīdot iestādes faktisko rīcību augstākā iestādē, bija norādīt uz visiem apstākļiem, kādi pastāvēja konkrētajā brīdī. Ja pieteicējs šo pienākumu nepamatoti nepilda, vēlāk uz attiecīgajiem apstākļiem, kuri, iespējams, radījuši kaitējumu, nav pamata atsaukties. Tādēļ tiesa šos pieteicēja papildus norādītos apstākļus nevērtēja.

[5.9] Tiesa norādīja, ka, nekonstatējot prettiesisku iestādes faktisko rīcību, nepastāv atlīdzinājuma tiesiskais pamats, tādēļ noraidīja pieteikumu daļā par atlīdzinājumu.

[6] Par Administratīvās rajona tiesas 2014.gada 9.decembra spriedumu pieteicējs iesniedza apelācijas sūdzību, kas pamatota ar pieteikumā norādītajiem argumentiem, papildus norādot šādus argumentus.

[6.1] Tā kā Valsts policija atzīst, ka roku un kāju dzelži pieteicējam netika noņemti visu konvojēšanas laiku, secināms, ka pieteicējam tika liegts apmeklēt sanitāro mezglu, tādējādi radot fiziskas un morālas ciešanas.

[6.2] Pieteicējs tika pakļauts riskam, kas saistīts ar iespējamiem asinsrites traucējumiem ekstremitātēs, jo Valsts policija pretēji noteikumu Nr.55 16.punktam pieteicēju turēja saslēgtu roku un kāju dzelžos ilgāk par divām stundām pēc kārtas.

[6.3] Tiesa nav objektīvi izvērtējusi pieteicēja tiesas sēdē sniegtos paskaidrojumus, tādējādi pārkāpjot Administratīvā procesa likuma 103.panta otrajā daļā, 107.pantā, 150.panta ceturtajā daļā un 155.panta 2.[1]daļā noteikto.

[6.4] Tiesa nav objektīvi izvērtējusi Valsts policijas rīcību, neizprasot no pieteicēja informāciju, kā arī argumentus par to, kāpēc pieteicējs sākotnējā iesniegumā nav norādījis faktus par to, ka viņš ir izjutis fiziskas un morālas ciešanas, jo viņam tika liegta iespēja apmeklēt sanitāro mezglu.

[6.5] Tiesas norāde, ka pieteicējam ir nosliece uz pašnāvību un bēgšanu, neatbilst patiesībai. Pieteicējs visu apcietinājuma laiku nav veicis pašnāvības mēģinājumu, kā arī nav mēģinājis bēgt no ieslodzījuma vietas.

[7] Valsts policija paskaidrojumā par apelācijas sūdzību uzskata to par nepamatotu, atsaucoties uz iepriekš paustajiem argumentiem.

[8] Pieteicējs apelācijas sūdzībā lūdz lietu izskatīt mutvārdu procesā.

Apgabaltiesa konstatē, ka pieteicējs nekādi nav motivējis nepieciešamību lietu skatīt mutvārdu procesā, un apgabaltiesa šādu nepieciešamību nesaskata, jo īpaši ņemot vērā, ka lietas iztiesāšana pirmās instances tiesā notika mutvārdu procesā. Tādēļ saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 304.panta pirmo daļu apelācijas instances tiesa lietu izskata rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[9] Administratīvā apgabaltiesa, izvērtējusi procesa dalībnieku argumentus kopsakarā ar lietā esošajiem pierādījumiem, atzīst, ka apelācijas sūdzība nav pamatota un pieteikums ir noraidāms.

[10] Pieteicēja iebildumi ir saistīti ar speciālo līdzekļu – roku un kāju dzelžu – pielietošanu, pārvietojot pieteicēju ārpus ieslodzījuma vietas.

Šie iebildumi, kā pamatoti norādīts pirmās instances tiesas spriedumā, ir izvērtējami spīdzināšanas, cietsirdīgas un cieņu pazemojošas attieksmes aizlieguma kontekstā (Eiropas Cilvēktiesību konvencijas 3.pants, Satversmes 95.pants).

[11] Eiropas Cilvēktiesību tiesas praksē konsekventi atzīts, ka speciālo līdzekļu (roku dzelžu un citu savaldīšanas līdzekļu) pielietošana parasti nerada Eiropas Cilvēktiesību konvencijas 3.panta pārkāpumu, ja šis pasākums tiek veikts saistībā ar likumīgu aizturēšanu un nav saistīts ar nesamērīgu spēka lietošanu vai sabiedrības uzmanības piesaistīšanu, pārsniedzot to līmeni, kas ir pamatoti uzskatāms par nepieciešamu. Šajā ziņā ir svarīgi izvērtēt, piemēram, cik liels ir risks, ka persona varētu aizbēgt, radīt miesas bojājumus vai nodarīt kaitējumu (*sk., piemēram, 2012.gada 29.maija sprieduma lietā „Julin pret Igauniju" 120.punktu, 2010.gada 21.decembra sprieduma lietā „Kuzmenko pret Krieviju" 45.punktu, 1997.gada 16.decembra sprieduma lietā „Raninen pret Somiju" 56.punktu*).

Vērtējot tiesas norādītos kritērijus, jāņem vērā, ka savaldīšanas līdzekļi nav izmantojami kā sods, bet tikai lai novērstu sevis ievainošanu vai citu personu vai cietuma drošības nopietnu apdraudējumu (*2012.gada 29.maija sprieduma lietā „Julin pret Igauniju" 127.punkts*). Vispārīgi ir akceptējama roku dzelžu pielietošana īpašos gadījumos, piemēram, pārvietojot ieslodzīto personu ārpus cietuma, ņemot vērā tādus apstākļus kā piemērotā soda bardzība, informāciju par personas pieļautajiem kriminālpārkāpumiem un vardarbību (*2011.gada 20.janvāra sprieduma lietā „Kashavelov pret Bulgāriju" 39.punkts*).

[12] Analizējot Eiropas Cilvēktiesību tiesas spriedumus, secināms, ka Eiropas Cilvēktiesību konvencijas 3.panta pārkāpums ir konstatēts, piemēram, gadījumā, kad persona bez pietiekama pamata persona gandrīz deviņas stundas bija saslēgta savaldīšanas gultā (*2012.gada 29.maija sprieduma lietā „Julin pret Igauniju" 127.punkts*), kad personas vispārējais veselības stāvoklis neliecināja par iespēju radīt apdraudējumu citu personu drošībai un nebija nekādu ziņu par šīs personas izdarītajiem kriminālpārkāpumiem un iepriekšējo uzvedību (*2002.gada 14.novembra sprieduma lietā „Mouisel pret Franciju" 47.punkts, līdzīgi arī 2006.gada 14.decembra sprieduma lietā „Tarariyeva pret Krieviju" 110.-111.punkts*), kad persona nakts laikā tika piesaistīta slimnīcas gultai, lai gan pa dienu šāds ietekmēšanas līdzeklis netika piemērots un palātu apsargāja vairāki policisti, turklāt nebija ziņu par personas iepriekš īstenotu vardarbību (*2003.gada 27.novembra sprieduma lietā „Henaf pret Franciju" 56.punkts*), kad persona bija saslēgta roku dzelžos policijas ēkas pagalmā – sabiedriskā vietā, klātesot arī preses un televīzijas pārstāvjiem (*2011.gada 27.septembra sprieduma lietā „Archip pret Rumāniju" 52.-55.punkts*), kad garīgi slima persona septiņu dienu garumā tika saslēgta roku dzelžos, atrodoties soda izolatorā (*2007.gada 6.septembra sprieduma lietā „Kucheruk pret Ukrainu" 145.punkts*).

Savukārt konvencijas 3.panta pārkāpums nav konstatēts tajos gadījumos, kad roku dzelži ir pielietoti, pārvietojot personu no ieslodzījuma vietas uz tiesas sēdi, un ir ziņas par drošības apdraudējuma risku (*sk., piemēram, 2002.gada 16.maija sprieduma lietā „D.G. pret Īriju" 99.punktu*), kad persona tās aresta laikā četru stundu garumā ir saslēgta roku dzelžos, bet ir ziņas par šīs personas noslieci uz vardarbību un pretošanos arestam (*2007.gada 22.februāra sprieduma lietā „Wieser pret Austriju" 37.punkts*), kad roku dzelži ir tikuši pielietoti, lai novērstu risku, ka persona nodara kaitējumu pati savai veselībai (*2010.gada 28.oktobra spriedums „Boris Popov pret Krieviju" 53.punkts*).

[13] Attiecinot minētos kritērijus un atziņas uz izskatāmo lietu, apgabaltiesa atzīst, ka roku un kāju dzelžu pielietošana, pārvietojot pieteicēju ārpus ieslodzījuma vietas, nav pārsniegusi nepieciešamās robežas un tādējādi nevar būt pamats secinājumam, ka attiecībā uz pieteicēju ir pārkāpts Eiropas Cilvēktiesību konvencijas 3.pants un Satversmes 95.pants.

Apgabaltiesa ņem vērā, ka roku un kāju dzelžu pielietošana attiecībā uz pieteicēju izrietēja no likuma „Par policiju" 13.panta pirmās daļas un it īpaši noteikumu Nr.55 19.punkta, kas paredz roku un kāju dzelžu pielietošanu, ja nepieciešams pārvietot ārpus ieslodzījuma vietas personu, kura notiesāta ar mūža ieslodzījumu. Apgabaltiesa ņem vērā pieteicēja krimināLo vēsturi, kas norāda uz vardarbīgu rīcību (no tiesas sprieduma krimināllietā izriet, ka pieteicējs, pastrādājot noziedzīgos nodarījumus, ir nodarījis cietušajiem maznozīmīgus, vieglus, vidēja smaguma un smagus miesas bojājumus), un izdarīto noziedzīgo nodarījumu smagumu (tajā skaitā izdarīts sevišķi smags nodarījums, kas paredzēts Krimināllikuma 118.panta 5.punktā (slepkavība, ko izdarījusi organizēta grupa)). Apgabaltiesa ņem vērā no Ieslodzījuma vietu pārvaldes saņemto informāciju, ka pieteicējs ir persona ar noslieci uz bēgšanu (*lietas 3.sējuma 33.lapa*) un ka lielā daļā gadījumu pieteicējs tika pārvietots kopā ar /pers. B/ (proti, vēl vienu organizētās grupas dalībnieku, ar kuru kopā tikta izdarīti noziedzīgie nodarījumi), tādēļ bija nepieciešams savstarpēji izolēt abas šīs personas (*lietas 2.sējuma 2.-45.lapa*).

Vienlaikus apgabaltiesa ņem vērā, ka roku un kāju dzelžu pielietošana, pārvietojot pieteicēju ārpus ieslodzījuma vietas, nav radījusi fiziskas traumas (*lietas 3.sējuma 29.-32.lapa*), nav arī konstatējams publiskuma elements.

Apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesa kopumā ir pareizi novērtējusi lietas tiesiskos un faktiskos apstākļus, un atbilstoši Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturtajai daļai pievienojas pirmās instances tiesas sprieduma motīviem (*šā sprieduma 5.punkts, izņemot norādi par pieteicēja noslieci uz pašnāvību*), atkārtoti tos pašus argumentus nenorādot.

[14] Apgabaltiesa nevērtē tos apelācijas sūdzības argumentus, kas attiecas uz sanitārā mezgla apmeklējumu konvojēšanas laikā. Pieteicējs, apstrīdot faktisko rīcību iestādē (*lietas 1.sējuma 60.-66.lapa*), uz šiem apstākļiem nav norādījis, attiecīgi iestāde tos nav vērtējusi un arī tiesai nav pamata pievērsties iepriekš neapstrīdētu apstākļu vērtējumam. Tāpat tiesai nav pamata vākt pierādījumus, lai noskaidrotu faktus, kuri nav vērtējami konkrētās lietas ietvaros.

[15] Pieteicējs norāda, ka roku un kāju dzelži tika piemēroti ilgāk par divām stundām pēc kārtas, tādējādi pakļaujot pieteicēju iespējamām medicīniska rakstura negatīvām sekām. Pieteicējs šajā sakarā atsaucas uz noteikumu Nr.55 16.punktu.

Apgabaltiesa konstatē, ka noteikumu Nr.55 16.punkts ietver aizliegumu personas rokas turēt sasietas vai saslēgtas roku dzelžos ilgāk par divām stundām pēc kārtas. Tomēr vērā ņemams, ka pieteicējam tika piemērots noteikumu 2.3.apakšpunktā paredzētais speciālais līdzeklis – roku un kāju dzelži, kas atbilstoši Valsts policijas sniegtajam skaidrojumam ir cita veida speciālais līdzeklis – nedalāms priekšmets (*lietas 3.sējuma 20.lapa*). Šā līdzekļa piemērošanu reglamentē nevis noteikumu 16., bet gan 19.punkts, īpaši nosakot, ka *roku un kāju dzelžus nenoņem visā personas pārvietošanas un uzraudzības laikā*. Tātad tiesību normas attiecībā uz roku un kāju dzelžu kā nedalāma priekšmeta piemērošanu nenosaka, ka šāds speciālais līdzeklis nevar tikt pielietots ilgāk par divām stundām pēc kārtas. Apgabaltiesa neizslēdz, ka noteiktos apstākļos arī roku un kāju dzelžu pielietošana ilgāk par divām stundām (vai ziemas periodā attiecīgi īsāku laiku) var nebūt samērīga, ievērojot potenciālo vai faktisko ietekmi uz personas veselību. Tomēr konkrētajā gadījumā šādi apstākļi nav konstatējami. No lietas materiāliem izriet, ka lielākajā daļā gadījumu (11., 18. un 25.februārī, 1. un 15.martā, 5., 12. un 19.aprīlī) pārvietošanas laiks nav pārsniedzis pusotru stundu. Savukārt gadījumos, kad pieteicējs pārvietots no Daugavpils uz Rīgu, ceļā pavadītas apmēram piecas stundas (14. un 28.februārī, 21.martā, 4. un 18.aprīlī). Tomēr lietā nav ziņu par speciālo līdzekļu ietekmi uz pieteicēja veselību – pieteicējs uz šādu faktu nav norādījis ne apstrīdēšanas iesniegumā, ne pieteikumā tiesai, ne tā papildinājumos, pirmo reizi šāds arguments norādīts apelācijas sūdzībā. Pārbaudot pieteicēja medicīnisko dokumentāciju, apgabaltiesa nekonstatē ierakstus, kas liecinātu par veselības problēmām roku un kāju dzelžu pielietošanas rezultātā (*lietas 3.sējuma 29.-32.lapa*). Arī no lietas materiālos esošās Jelgavas cietuma Medicīnas daļas vadītāja izziņas (*lietas 3.sējuma 28.lapa*) izriet, ka pieteicējs pie ārstniecības personas ir vērsies 2013.gada 19. un 28.februārī, kā arī 4.aprīlī, bet nevienā no šiem gadījumiem nav konstatēti miesas bojājumi. Tādējādi pieteicēja iebildumi ir noraidāmi.

[16] Apgabaltiesas ieskatā apstāklis, ka personai, esot saslēgtai roku un kāju dzelžos, ir pašai jānes savas personīgās mantas (kuru daudzums ir pašas personas ziņā) no apskates telpas līdz transportlīdzeklim (kas, kā apgalvo pieteicējs, ir 150 metri), pats par sevi nav cilvēka cieņu pazemojošs vai cietsirdīgs.

[17] Apgabaltiesa piekrīt pieteicējam, ka lietas materiālos nav norāžu uz pieteicēja noslieci uz pašnāvību. Pirmās instances tiesas norāde šajā sakarā ir kļūdaina. Tomēr šai kļūdai nav ietekmes uz sprieduma rezultātu.

[18] Pieteicēja argumentiem par atlīdzinājumu nav nozīmes, jo nav konstatējams atlīdzinājuma pamats – prettiesiska iestādes rīcība.

[19] Tā kā pieteikums ir noraidāms un pieteicējs ar Administratīvās rajona tiesas tiesneša 2014.gada 16.maija lēmumu pilnībā atbrīvots no valsts nodevas samaksas par pieteikumu un ar Administratīvās apgabaltiesas tiesneša 2015.gada 12.februāra lēmumu daļēji atbrīvots no valsts nodevas samaksas par apelācijas sūdzību, samazinot nodevas apmēru līdz 20 *euro*, pieteicējam uzliekams pienākums triju mēnešu laikā pēc sprieduma stāšanās spēkā atmaksāt valstij valsts nodevu par

pieteikumu 28,46 *euro* un par apelācijas sūdzību 36,91 *euro*, kopā 65,37 *euro*.

Valsts nodevas samaksu apliecinošs dokuments triju mēnešu laikā iesniedzams tiesā, pretējā gadījumā spriedums tiks nosūtīts izpildei tiesu izpildītājam.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126.panta ceturto daļu, 307. un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

noraidīt /pers. A/ pieteikumu par Valsts policijas faktiskās rīcības, 2013.gada 11., 14., 18., 25. un 28.februārī, 1., 15. un 23.martā, 4., 5., 12., 18. un 19.aprīlī pielietojot roku un kāju dzelžus, atzīšanu par prettiesisku un morālā kaitējuma 7114,36 *euro* apmērā atlīdzinājumu.

Uzlikt pienākumu /pers. A/ (personas kods /personas kods/) triju mēnešu laikā pēc sprieduma stāšanās spēkā samaksāt valstij valsts nodevu 65,37 *euro* apmērā.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, kasācijas sūdzību iesniedzot Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnese referente L.Konošonoka

Tiesneses I.Amona

S.Gintere